

Millised seadused meid kaitsevad?

Ei Euroopa Liidu mänguasjade ohutuse direktiv ega Euroopa kemikaalide poliitika REACH ei taga kahjuks meie lastele täielikku kaitset mitmete leldes sisalduvate ohtlike kemikaalide eest ega nõua ka tootjatelt kõigi kasutatud ainete nimekirja esitamist.

Millist abi Sa siit juhendist leiad?

Konkreetsete nõuete puudumine mänguasjades leiduvate keemiliste koostisosade määramise kohta muudab „ohutute“ mänguasjade soetamise kaunis keeruliseks. WECF-i mänguasjade juhend annabki vajalikku teavet ja praktilisi nõuandeid nii ohtlike kemikaalide kui nende vältimise võimaluste kohta.

Küsi julgelt!

Õnneks pakub üha enam tootjaid ja internetipoode lastele ohutuid ja tervislike mänguasju. Kuid ära häbene küsida müüjalt mänguasjas sisalduvate ohtlike kemikaalide kohta! See on Sinu õigus ja müüjad on kohustatud Sulle 45 päeva jooksul ka vastama. Pea meele – mida rohkem on selliseid julgeid küsijaid, seda rutem muudavad tootjad oma tootmispoliitikat ja -tehnoloogiat!

Millega WECF ja BEF tegelevad?

WECF (Women in Europe for a Common Future, Euroopa Naised Ühise Tuleviku Nimel) teeb kampaaniaid ohtlikest kemikaalidest puhastele mänguasjadele nii poliitilisel areenil kui tootjate tasemel. www.wecf.eu
Balti Keskonnafoorumi (BEF) peamine ülesanne on keskkonna- ja looduskaitse propageerimine. www.bef.ee

sotsiaal
ministeerium

Voldiku välja andmist
Eestis toetab:

Üldised nõuanded

- Vähem on rohkem - mänguasju ostes eelista kvaliteeti kogusele!
- Välgi väga odavaid mänguasju, sest need sisaldavad tihti ohtlike kemikaale!
- Ära osta mänguasja, mis lõhnab tugevalt kemikaali või lõhnaaine järgi või kui see tundub puudutamisel ebamugav!
- Väikelapsele lelu ostes veendu, et ta ei saaks mitte ühtegi väikest osa selle küljest ära tõmmata ja alla neelata.
- Paki ostetud uus mänguasi lahti ja jäta see enne lapsele andmist mõneks ajaks välisõhu kätte, et osa ohtlike kemikaale saaks aurustuda.
- Pea meele, et CE-märgis tootel näitab ainult vastavust EL määrusele ja seal tänu tootja võetud kohustusele see sinna panna. Usalda vaid sõltumatute testidega tagatud märgiseid ja vali võimalusel mänguasju, millel on Saksa GS või SpielGut märgis.
- Tutvu USA mittetulundusliku organisatsiooni "Ecology Center" kodulehel www.healthytoys.org leiduvate hinnangutega eri mänguasjabrändidele ja üksikutele mänguasjadele.
- Lisainfot leiad ajakirjast "Ethical consumer" ("Eetiline tarbija") ning ka muudest kompetentsetest allikatest (vaata viiteid).

Legend

Nukud	■
Kaisumänguasjad	■
Puidust mänguasjad	■
Plastmass	■
Kunstimaterjalid	■
Elektroonilised	■

Viited:
www.wecf.eu
www.projecttesting.org
www.healthytoys.org
www.ethicalconsumer.org/
FreeBuyersGuides/babychild/toys.aspx
www.healthyevironmentforkids.ca

Ohtlikud kemikaalid	Võimalikud tervisemõjud?
Aniliin	Väga toksiline, kantserogeenne ja mutageenne
Bisfenool-A	Kahjustab paljunemis- ja hormoonsüsteemi ning suurendab vähiohtu
Plii	Kantserogeenne ja kahjustatud viljakus. Mõjud arenevale ajule
Polübromeeritud tuleohtlikkuse vähendajad	Kahjustab arengut ja hormoonsüsteemi, mürgine paljunemissüsteemile
Kaadmium	Kantserogeenne, kahjustab viljakust, takistab lapse aju arengut
Klooritud parafiinid	Kantserogeenne, kahjustab hormoonsüsteemi
Kroom	Kantserogeenne, mutageenne, toksiline: põhjustab tõsiseid põletusi, kahjustab viljakust,
Formaldehüüd	Kantserogeenne, mutageenne ja toksiline paljunemisele, ärritab hingamissüsteemi, tekitab allergiat
Nonüülfenool	Kahjustab hormoonsüsteemi
Tinaorgaanilised ühendid	Kantserogeenne, kahjustab hormoonsüsteemi ja viljakust
Süsivesinikud nagu benseen, toluen, ksüleen	Kantserogeenne ja neurotoksiline
Polütsükliilise ehitusega aromaatsed süsivesikud (PAH)	Kantserogeenne, mutageenne ja toksiline paljunemisele
Perfluoritud keemilised ühendid	Kantserogeenne, kahjustab viljakust
Ftalaadid (pehmendajad)	Kahjustab arengut ja hormoonsüsteemi, kahjustab viljakust
Trikloraan	Väga toksiline veekeskkonnale, kahjustab hormoonsüsteemi

Based on SIN-List www.chemsec.org

Kaitse lapsi – väldi ohtlikke kemikaale!

WECF juhend

WECF | Euroopa Naised Ühise Tuleviku Nimel

Ohutud
mänguasjad

Nukud

Plastmassist, plüüsis ja täitematerjalist nukkudes ning nende riietes ja ehetes võib sisalduda üpris suur kogus ohtlikke kemikaale või elektroonikaosi.

Näiteks Saksamaal läbiviidud keskkonnanohutuse testi Ökotes 12/07 andmetel ei vastanud 80% nukkudest ohutusstandarditele ning 2009. aasta lõpul avastas üks Prantsuse tarbijainstituut pooltes testitud nukkudes ohtlikke ftalaate ja asovärve.

Nõuanded

- **Välgi tillukeste nukkude ostmist, sest need on sageli mõeldud vaid kaunistusteks ega peagi vastama kõikidele ohutusnõuetele!**
- **Eelista ökomärgistustega kaltsumukke või looduslikust materjalist nukke!**
- **Pese täitematerjaliga nukke enne kasutamist!**

Nõuanded

- **Otsi poest looduslike või orgaaniliste tootjate ning ÖkoTex100 ja teisi ökomärgiseid kandvaid tooteid!**
- **Pese ja tuuluta mänguasju enne kasutamist!**
- **Välgi tasuta jagatavaid, kinke- või pisimänguasju, sest need on sageli mõeldud vaid kaunistusteks ega peagi vastama kõikidele ohutusnõuetele!**

Kaisumänguasjad

Kaisukarudes, plüüsis ja täitematerjaliga – eriti just pika või sünteetilise karvkattega – mänguasjades on sageli hulga allergeene, ohtlikke polübromeeritud tuleohtlikkuse vähendajaid ja kiude, mida laps võib kogemata alla neelata. Tutvu kindlasti ka tarbijajaakirjas: www.ethicalconsumer.org/FreeBuyersGuide/babychild/toyssoft.aspx avaldatud „Parimate ostude“ („Best Buys“) hinnangutega!

Puidust mänguasjad

Puidust mänguasjade tohtus valikus on kõike – puslesid, ehitusklotse, nukumaju ja palju muudki. Kui värvimata täispuidust lelud on reeglina täiesti ohutud, võivad mõned puust mänguasjad olla siiski lapsele ohtlikud – eeskätt liimitud osadega mänguasjad, mis sisaldavad suure töenäosusega mõnd mürgist formaldehüüdi. Samuti tasuks vältida lakitud või värvitud tooteid, mis võivad sisaldada pliidi ja teisi raskemetalle. Nii näiteks ei läbinud ükski puidust pusle Saksamaal 2008. aastal läbiviidud Ökotesi.

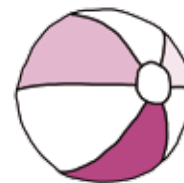

Nõuanded

- **Osta täispuidust mänguasju, millel on võimalikult vähe liimitud osi!**
- **Eelista lakkimata või värvimata ning mittetoksilise ja naturaalse viimistlusega mänguasju**
- **Eelista säästva metsanduse puidust toodetud FSC või PEFC märgisega mänguasju!**

Nõuanded

- **Eelista looduslikust kummist mänguasju!**
- **Eelista „PVC-vaba“ või „ftalaadi-vaba“ märgistusega tooteid!**
- **Välgi tooteid, mis lõhnavad tugevalt kemikaali järgi!**

Plastmass

Laste seas ülipopulaarsetes pehmetes või täispuhutavates mänguasjades (pallid, kummist lelud, vannimänguasjad) võib sisalduda mitmeid lapse hormoon-süsteemi kahjustavaid kemikaale (ftalaadid, bisfemool-A jm.). Seevastu kõvad plastmassist mänguasjad on märksa ohutumad, ometi võivad nemadki kanda endas raskemetallide ja teiste ohtlike ainete jääke.

Kunstimaterjalid ja kosmeetika

Kõikvõimalikes kriitides, pliatsites, värvides, plastiliinis, näpu- ja näovärvides ning kosmeetikakomplektides võib sisalduda erinevaid ohtlikke aineid: parabene, baariumi, pliidi, formaldehüüdi ja ftalaate. Nii näiteks leiti 2009. aastal Kanadas laste näovärvidest selliseid tervistkahjustavaid aineid nagu plii, arseen ja elavhõbe.

Nõuanded

- **Välgi lõhnastatud mänguasju, mis võivad tekitada püsivaid lõhnaaineallergiasid!**
- **Eelista toidu- või taimevärvidega ja säilitusaineteta tooteid!**

Nõuanded

- **Tutvu Greenpeace'i koostatud elektroonikaettevõtete toksiliste ainete kasutamise hinnangutega www.greenpeace.org/electronics!**
- **Ära osta väikelapsele elektroonilisi ja patareidega töötavaid mänguasju!**

Elektroonilised mänguasjad

Laialt levinud elektroonikatoodete (mängukonsoolid, mobiiltelefonid, elektriautod, rongid arvutid jms.) puhul on kõige ohtlikumad just neis sisalduvad polübromeeritud tuleohtlikkuse vähendajad. Samuti kujutavad suurt ohtu ka lekkivad patareid, mis sisaldavad pliidi, elavhõbedat ja teisi ohtlikke kemikaale.

Kaitse lapsi – väldi ohtlikke kemikaale!

Milles on probleem?

Vaatamata sellele, et just mänguasjadel on Euroopa Liidus kõige kõrgem turult tagasivõtmise tase, leidub neis siiski hulga laste tervisele ohtlikke sünteetilisi aineid, milledest ohtlikumad leiad tabelist. Need ained kahjustavad hormoonsüsteemi, põhjustavad vähi ja allergiaid ning teisi negatiivseid tervisemõjusid. Rõõmustab aga see, et sõltumatud testid on kinnitanud võimalust asendada ohtlikud kemikaalid märksa ohutumate alternatiividega.

Miks on just lapsed ohus?

Lapsed on oma kasvuajal palju vastuvõtlikumad toksilistele kemikaalidele – nad hingavad rohkem õhku, söövad rohkem ja jooavad vett oma kaalu kohta rohkem kui täiskasvanud. Nii satub nende organismi eri allikatest iga päev suhtarvuna hulga rohkem ohtlikke kemikaale kui täiskasvanul. Pärinegu need siis kehahooldustoodetest, mööblist, tolmust või siseõhust – arenevale organismile ja selle süsteemidele võivad isegi üliväikesed kahjulike kemikaalide kogused pikaajalisi ja koguni eluaegseid kahjustusi põhjustada. Seda kinnitavad rohked uuringud – kokkupuudet ohtlike ainetega võib otseselt seostada laste vähi- ja krooniliste haiguste kasvuga.

Lisainformatsiooni saamiseks külastage palun meie kodulehti www.nesting.bef.ee ja www.wecf.eu